

## 75. KINH MĀGAṄḌIYA (*Māgaṅḍiya Sutta*)<sup>1</sup>

207. Như vậy tôi nghe.

Một thời, Thế Tôn trú giữa dân chúng Kuru, tại thị trấn của dân chúng Kuru tên là Kammāsadhamma, trên thảm cỏ trong nhà lửa của một Bà-la-môn thuộc dòng họ Bhāradvāja. Rồi Thế Tôn vào buổi sáng đắp y, cầm y bát, vào Kammāsadhamma để khất thực. Đi khất thực ở Kammāsadhamma xong, sau bữa ăn, trên đường trở về, Thế Tôn đi đến một khu rừng để nghỉ trưa. Sau khi đi sâu vào khu rừng ấy, Thế Tôn đến ngồi dưới một gốc cây để nghỉ trưa.

Rồi du sĩ Māgaṅḍiya, trong khi đi bộ ngao du cùng khắp, đến tại ngôi nhà lửa của Bà-la-môn thuộc họ Bhāradvāja. Du sĩ Māgaṅḍiya thấy thảm cỏ đã soạn sẵn trong nhà lửa của vị Bà-la-môn thuộc dòng họ Bhāradvāja, khi thấy vậy liền nói với Bà-la-môn thuộc dòng họ Bhāradvāja:

– Thảm thảm cỏ này trong nhà lửa của Tôn giả Bhāradvāja đã được sửa soạn cho ai, hình như là chỗ nằm ngủ của một Sa-môn?

– Thừa Tôn giả Māgaṅḍiya, có Sa-môn Gotama là Thích tử, xuất gia từ dòng họ Sākya (Thích-ca). Tiếng đồn tốt đẹp sau đây được truyền đi về Tôn giả Gotama: “Đây là Thế Tôn, bậc A-la-hán, Chánh Đẳng Giác, Minh Hạnh Túc, Thiện Thệ, Thế Gian Giải, Vô Thượng Sĩ, Điều Ngự Trượng Phu, Thiên Nhơn Sư, Phật, Thế Tôn.” Chỗ nằm này được sửa soạn cho Tôn giả Gotama ấy.

– Thật sự, này Tôn giả Bhāradvāja, chúng tôi thấy một sự bất hạnh khi chúng tôi thấy chỗ ngủ của Tôn giả Gotama, một người phá hoại sự sống.<sup>2</sup>

– Này Māgaṅḍiya, hãy thận trọng lời ông nói. Này Māgaṅḍiya, hãy thận trọng lời ông nói. Nhiều vương tộc trí giả, nhiều Bà-la-môn trí giả, nhiều cư sĩ trí giả, nhiều Sa-môn trí giả có lòng tin nơi Tôn giả Gotama ấy và đã tu tập theo [chánh] Đạo, theo Pháp và theo [chí] Thiện.<sup>3</sup>

– Này Tôn giả Bhāradvāja, nếu chúng tôi thấy mặt Tôn giả Gotama, chúng

<sup>1</sup> Xem *Dh.* 56, 76, 204; *Miln.* 313. Kinh tương đương trong bộ *Trung A-hàm kinh* là *Tu-nhàn-đề kinh* 鬚閑提經 (T.01. 0026.153. 0670a26). Tham chiếu: *Pháp cú kinh, Nê-hoàn phẩm* 法句經泥洹品 (T.04. 0210.36. 0573a23); *Xuất diệu kinh, Nê-hoàn phẩm* 出曜經泥洹品 (T.04. 0212.27. 0730c06); *Pháp tập yếu tụng kinh, Viên tịch phẩm* 法集要頌經圓寂品 (T.04. 0213.26. 0790b16).

<sup>2</sup> *Bhūnahuno. MA.* III. 211: *Hatavaḍḍhino mariyādakārakassa... vaḍḍhihato mayirādakārako*, người phá hoại sự sống.

<sup>3</sup> *Ariye ñaye dhamme kusale.* Xem *M.* II. 181, 197; *D.* II. 151; *A.* I. 69. *MA.* III. 211 giải thích: *Parisuddhe kāraṇadhamme anavajje.*

tôi sẽ nói như sau trước mặt vị ấy: “Sa-môn Gotama là người phá hoại sự sống.” Vì sao vậy? Thánh điển của chúng tôi đã truyền lại như vậy.

– Nếu Tôn giả Māgaṇḍiya hoan hỷ, tôi sẽ thừa lại sự tình này cho Sa-môn Gotama biết.

– Tôn giả Bhāradvāja hãy yên lòng và hãy nói lên những điều gì đã được nói.

**208.** Thế Tôn với Thiên nhĩ thanh tịnh siêu nhân, nghe được câu chuyện giữa Bà-la-môn thuộc dòng họ Bhāradvāja và du sĩ Māgaṇḍiya. Và Thế Tôn vào buổi chiều, từ thiền tịnh độc cư đứng dậy, đi đến nhà lửa của Bà-la-môn thuộc dòng họ Bhāradvāja; sau khi đến, liền ngồi trên thảm cỏ đã soạn sẵn. Rồi Bà-la-môn thuộc dòng họ Bhāradvāja đi đến chỗ Thế Tôn; sau khi đến, nói lên những lời chào đón hỏi thăm với Thế Tôn; sau khi nói lên những lời chào đón hỏi thăm thân hữu, liền ngồi xuống một bên. Rồi Thế Tôn nói với Bà-la-môn thuộc dòng họ Bhāradvāja đang ngồi một bên:

– Nay Bhāradvāja, có phải có cuộc nói chuyện giữa du sĩ Māgaṇḍiya với ông về vấn đề thảm cỏ này?

Khi nghe nói vậy, Bà-la-môn Bhāradvāja hoảng hốt, lông tóc dựng ngược, bạch Thế Tôn:

– Chính là điều chúng con muốn thưa với Tôn giả Gotama và Tôn giả Gotama đã đoán trước chúng con.

Nhưng cuộc nói chuyện này giữa Thế Tôn và Bà-la-môn thuộc dòng họ Bhāradvāja nói chưa xong, du sĩ Māgaṇḍiya, khi đi bộ ngao du cùng khắp, đến tại ngôi nhà lửa của Bà-la-môn thuộc dòng họ Bhāradvāja, đến tại chỗ Thế Tôn; sau khi đến, nói lên những lời chào đón hỏi thăm với Thế Tôn; sau khi nói lên những lời chào đón hỏi thăm thân hữu, liền ngồi xuống một bên. Rồi Thế Tôn nói với du sĩ Māgaṇḍiya đang ngồi một bên:

**209.** – Nay Māgaṇḍiya, con mắt ưa thích sắc, ái lạc sắc, hoan hỷ sắc và Như Lai nhiếp phục, thủ hộ, hộ trì con mắt và thuyết pháp để phòng hộ con mắt. Nay Māgaṇḍiya, có phải vì vậy mà ông nói: “Sa-môn Gotama là người phá hoại sự sống”?

– Chính vì vậy, Tôn giả Gotama, mà tôi nói: “Sa-môn Gotama là người phá hoại sự sống.” Vì sao vậy? Thánh điển của chúng tôi đã truyền lại như vậy.

– Nay Māgaṇḍiya, tai ưa thích tiếng, ái lạc tiếng, hoan hỷ tiếng và Như Lai nhiếp phục, thủ hộ, hộ trì tai và thuyết pháp để phòng hộ tai. Nay Māgaṇḍiya, có phải vì vậy mà ông nói: “Sa-môn Gotama là người phá hoại sự sống”?...

Nay Māgaṇḍiya, mũi ưa thích hương, ái lạc hương, hoan hỷ hương và Như Lai nhiếp phục, thủ hộ, hộ trì mũi và thuyết pháp để phòng hộ mũi. Nay Māgaṇḍiya, có phải vì vậy mà ông nói: “Sa-môn Gotama là người phá hoại sự sống”?...

Nay Māgaṇḍiya, lưỡi ưa thích vị, ái lạc vị, hoan hỷ vị và Như Lai nhiếp

phục, thủ hộ, hộ trì lười và thuyết pháp để phòng hộ lười. Nay Māgaṇḍiya, có phải vì vậy mà ông nói: “Sa-môn Gotama là người phá hoại sự sống”?

– Chính vì vậy, Tôn giả Gotama, mà tôi nói: “Sa-môn Gotama là người phá hoại sự sống.” Vì sao vậy? Thánh điển của chúng tôi đã truyền lại như vậy.

Này Māgaṇḍiya, thân ưa thích xúc, ái lạc xúc, hoan hỷ xúc và Như Lai nhiếp phục, thủ hộ, hộ trì thân và thuyết pháp để phòng hộ thân. Nay Māgaṇḍiya, có phải vì vậy mà ông nói: “Sa-môn Gotama là người phá hoại sự sống”?...

Này Māgaṇḍiya, ý ưa thích pháp, ái lạc pháp, hoan hỷ pháp và Như Lai nhiếp phục, thủ hộ, hộ trì ý và thuyết pháp để phòng hộ ý. Nay Māgaṇḍiya, có phải vì vậy mà ông nói: “Sa-môn Gotama là người phá hoại sự sống”?

– Chính vì vậy, Tôn giả Gotama, mà tôi nói: “Sa-môn Gotama là người phá hoại sự sống.” Vì sao vậy? Thánh điển của chúng tôi đã truyền lại như vậy.

**210.** – Ông nghĩ thế nào, này Māgaṇḍiya? Ở đây, có người trước kia đắm mê các sắc pháp do mắt nhận thức, các sắc pháp này là khả ái, khả hỷ, khả lạc, khả ý, liên hệ đến dục, hấp dẫn. Người ấy sau một thời gian, sau khi như chơn biết được sự tập khởi, sự đoạn diệt, vị ngọt, sự nguy hiểm và sự xuất ly khỏi các sắc pháp, sau khi đoạn tận sắc ái, sau khi trừ diệt nhiệt não đối với sắc pháp, người này trú với khát ái được đoạn trừ, với nội tâm an tịnh. Nay Māgaṇḍiya, ông có nói gì về người này?

– Không có gì, Tôn giả Gotama.

– Ông nghĩ thế nào, này Māgaṇḍiya? Ở đây, có người trước kia đắm mê các tiếng do tai nhận thức, các tiếng này là khả ái, khả hỷ, khả lạc, khả ý, liên hệ đến dục, hấp dẫn. Người ấy sau một thời gian, sau khi như chơn biết được sự tập khởi, sự đoạn diệt, vị ngọt, sự nguy hiểm và sự xuất ly khỏi các thanh pháp, sau khi đoạn tận thanh ái, sau khi trừ diệt nhiệt não đối với thanh pháp, người này trú với khát ái được đoạn trừ, với nội tâm an tịnh. Nay Māgaṇḍiya, ông có nói gì về người này?

– Không có gì, Tôn giả Gotama.

– Ông nghĩ thế nào, này Māgaṇḍiya? Ở đây, có người trước kia đắm mê các hương do mũi nhận thức, các hương này là khả ái, khả hỷ, khả lạc, khả ý, liên hệ đến dục, hấp dẫn. Người ấy sau một thời gian, sau khi như chơn biết được sự tập khởi, sự đoạn diệt, vị ngọt, sự nguy hiểm và sự xuất ly khỏi các hương pháp, sau khi đoạn tận hương ái, sau khi trừ diệt nhiệt não đối với hương pháp, người này trú với khát ái được đoạn trừ, với nội tâm an tịnh. Nay Māgaṇḍiya, ông có nói gì về người này?

– Không có gì, Tôn giả Gotama.

– Ông nghĩ thế nào, này Māgaṇḍiya? Ở đây, có người trước kia đắm mê các vị do lưỡi nhận thức, các vị này là khả ái, khả hỷ, khả lạc, khả ý, liên hệ đến dục, hấp dẫn. Người ấy sau một thời gian, sau khi như chơn biết được sự tập khởi, sự

đoạn diệt, vị ngọt, sự nguy hiểm và sự xuất ly khỏi các vị pháp, sau khi đoạn tận vị ái, sau khi trừ diệt nhiệt não đối với vị pháp, người này trú với khát ái được đoạn trừ, với nội tâm an tịnh. Nay Māgaṇḍiya, ông có nói gì về người này?

– Không có gì, Tôn giả Gotama.

– Ông nghĩ thế nào, này Māgaṇḍiya? Ở đây, có người trước kia đam mê các xúc do thân nhận thức, các xúc này là khả ái, khả hỷ, khả lạc, khả ý, liên hệ đến dục, hấp dẫn. Người ấy sau một thời gian, sau khi như chơn biết được sự tập khởi, sự đoạn diệt, vị ngọt, sự nguy hiểm và sự xuất ly khỏi các xúc, sau khi đoạn tận xúc ái, sau khi trừ diệt nhiệt não đối với các xúc, người này trú với khát ái được đoạn trừ, với nội tâm an tịnh. Nay Māgaṇḍiya, ông có nói gì về người này?

– Không có gì, Tôn giả Gotama.

**211.** – Này Māgaṇḍiya, Ta thuở trước, khi còn là tại gia, Ta sống hưởng thụ một cách đầy đủ, một cách sung mãn năm dục trường dưỡng, các sắc pháp do mắt nhận thức, các sắc pháp này là khả ái, khả hỷ, khả lạc, khả ý, liên hệ đến dục, hấp dẫn; các tiếng do tai nhận thức... các hương do mũi nhận thức... các vị do lưỡi nhận thức... các xúc do thân nhận thức, các xúc này là khả ái, khả hỷ, khả lạc, liên hệ đến dục, hấp dẫn. Này Māgaṇḍiya, Ta có ba tòa lầu đài, một cho mùa mưa, một cho mùa đông, một cho mùa hạ. Này Māgaṇḍiya, trong bốn tháng mùa mưa, Ta sống hưởng thụ trong lầu đài mùa mưa, được những nữ nhạc công giúp vui và không bước xuống khỏi lầu đài ấy. Rồi Ta sau một thời gian, sau khi như chơn biết được sự tập khởi, sự đoạn diệt, vị ngọt, sự nguy hiểm và sự xuất ly khỏi các dục vọng, sau khi đoạn tận dục ái, sau khi trừ diệt nhiệt não của các dục, Ta trú với khát ái được đoạn trừ, với nội tâm an tịnh. Rồi Ta thấy các chúng sanh khác chưa xả ly tham ái đối với các dục, đang bị các dục ái nhai nghiền, đang bị dục nhiệt não thiêu đốt, đang chạy theo các dục, Ta không ước vọng được như họ; ở đây, Ta không ham thích. Vì sao vậy? Vì rằng, này Māgaṇḍiya, có hỷ lạc (*rati*) này, ly dục, ly bất thiện pháp, sau khi chứng đạt<sup>4</sup> thiên lạc, được an trú, hoan hỷ trong hỷ lạc ấy.<sup>5</sup> Ta không ao ước cái gì thấp kém; ở đây, Ta không ham thích.

**212.** Ví như, này Māgaṇḍiya, người gia chủ hay con một người gia chủ giàu sang, tài vật nhiều, sở hữu nhiều, sống thọ hưởng một cách đầy đủ, một cách sung mãn năm dục trường dưỡng, các sắc pháp do mắt nhận thức, khả ái, khả hỷ, khả lạc, khả ý, liên hệ đến dục, hấp dẫn; các tiếng do tai nhận thức... các hương do mũi nhận thức... các vị do lưỡi nhận thức... các xúc do thân nhận thức, khả ái, khả hỷ, khả lạc, khả ý, liên hệ đến dục, hấp dẫn. Vị ấy, sau khi làm thiện thân hành, sau khi làm thiện khẩu hành, sau khi làm thiện ý hành, khi thân

<sup>4</sup> *Samadhigayha tittḥati*. Xem *M. II. 25*; *S. I. 86*; *It. 16*. *Samādhigaṇḥāti* có nghĩa là đạt đến, chứng đắc và phân biệt sai khác. Xem *MA. III. 268*.

<sup>5</sup> *MA. III. 216*: Sự hoan hỷ sung sướng khi chứng đắc Thiên thứ tư.

hoại mạng chung được sanh lên thiện thú, thiên giới, cõi đời này, cộng trú với chư thiên ở cõi trời Ba Mươi Ba. Vị ấy ở đây, trong rừng Nandana, được chúng thiên nữ vây quanh, thọ hưởng năm thiên dục trưởng dưỡng một cách đầy đủ, một cách sung mãn. Vị ấy thấy người gia chủ hay con người gia chủ đang thọ hưởng năm dục trưởng dưỡng một cách đầy đủ, một cách sung mãn. Nay Māgaṇḍiya, ông nghĩ thế nào? Thiên tử ấy, được chúng thiên nữ vây quanh, thọ hưởng năm thiên dục trưởng dưỡng một cách đầy đủ, một cách sung mãn, vị ấy có ước vọng được như người gia chủ ấy, hay con người gia chủ ấy, hay năm dục trưởng dưỡng thuộc loài người, hay trở lui về với các dục thuộc loài người?

– Không có vậy, thưa Tôn giả Gotama! Vì sao vậy? Vì thiên dục, thưa Tôn giả Gotama, là kỳ diệu hơn, là vi diệu hơn nhân dục.

– Cũng vậy, này Māgaṇḍiya, Ta thuở trước, khi còn là tại gia, Ta hưởng thụ một cách đầy đủ, một cách sung mãn các dục trưởng dưỡng, các sắc pháp do mắt nhận thức, các sắc pháp này là khả ái, khả hỷ, khả lạc, khả ý, liên hệ đến dục, hấp dẫn; các tiếng do tai nhận thức... các hương do mũi nhận thức... các vị do lưỡi nhận thức... các xúc do thân nhận thức, các xúc này là khả ái, khả hỷ, khả lạc, khả ý, liên hệ đến dục, hấp dẫn. Rồi Ta sau một thời gian, sau khi như chơn biết được sự tập khởi, sự diệt trừ, vị ngọt, sự nguy hiểm và sự xuất ly khỏi các dục, sau khi đoạn tận dục ái, sau khi trừ diệt nhiệt não của các dục, Ta trú với khát ái được đoạn trừ, với nội tâm an tịnh. Rồi Ta thấy các chúng sanh khác chưa xả ly tham ái đối với các dục, đang bị các dục ái nhai nghiền, đang bị dục nhiệt não thiêu đốt, đang chạy theo các dục. Ta không ước vọng được như họ; ở đây, Ta không ham thích. Vì sao vậy? Vì rằng, này Māgaṇḍiya, có hỷ lạc này, ly dục, ly bất thiện pháp, sau khi chứng đạt thiên lạc, được an trú, hoan hỷ trong hỷ lạc ấy. Ta không ao ước cái gì thấp kém; ở đây, Ta không ham thích.

**213.** Ví như, này Māgaṇḍiya, một người bị bệnh cùi với thân [đầy] những lở loét, với thân hư thối, nứt chảy, bị các loại trùng đục khoét, đang cào rách miệng các vết thương với móng tay, hơ đốt thân mình trên hố than hồng. Các bạn bè thân hữu, bà con huyết thống của người ấy mời một y sĩ khoa mổ xẻ.<sup>6</sup> Vị y sĩ khoa mổ xẻ này cho người ấy thuốc. Người ấy dùng thuốc, được khỏi bệnh cùi, không bệnh, an lạc, tự do, tự tại, có thể đi chỗ nào người ấy muốn.<sup>7</sup> Người ấy thấy một người bị bệnh cùi khác với thân [đầy] những lở loét, với thân hư thối, nứt chảy, bị các loài trùng đục khoét, đang cào rách miệng các vết thương với móng tay, hơ đốt thân mình trên hố than hồng. Nay Māgaṇḍiya, ông nghĩ thế nào? Người ấy có ước vọng được như người cùi kia, hay hố than hồng, hay sự thọ dụng dược liệu không?

– Không, thưa Tôn giả Gotama. Vì sao vậy? Thưa Tôn giả Gotama, khi có bệnh thì cần thuốc trị bệnh, khi không bệnh, thì không cần thuốc trị bệnh.

<sup>6</sup> Như *M. I.* 429; *II.* 216.

<sup>7</sup> Như *M. II.* 216.

– Cũng vậy, này Māgaṇḍiya, Ta thọ trước, khi còn là tại gia, Ta hưởng thụ một cách đầy đủ, một cách sung mãn các dục trường dưỡng, các sắc pháp do mắt nhận thức, các sắc pháp này là khả ái, khả hỷ, khả lạc, khả ý, liên hệ đến dục, hấp dẫn; các tiếng do tai nhận thức... các hương do mũi nhận thức... các vị do lưỡi nhận thức... các xúc do thân nhận thức, các xúc ấy là khả ái, khả hỷ, khả lạc, khả ý, liên hệ đến dục, hấp dẫn. Rồi Ta sau một thời gian, sau khi như chơn biết được sự tập khởi, sự diệt trừ, vị ngọt, sự nguy hiểm và sự xuất ly khỏi các dục, sau khi đoạn tận dục ái, sau khi trừ diệt nhiệt não của các dục, Ta trú với khát ái được đoạn trừ, với nội tâm an tịnh. Rồi Ta thấy các chúng sanh khác chưa xả ly tham ái đối với các dục, đang bị các dục ái nhai nghiền, đang bị dục nhiệt não thiêu đốt, đang chạy theo các dục. Ta không ước vọng được như họ; ở đây, Ta không ham thích. Vì sao vậy? Vì rằng, này Māgaṇḍiya, có hỷ lạc này, ly dục, ly bất thiện pháp, sau khi chứng đạt thiên lạc, được an trú, hoan hỷ trong hỷ lạc ấy. Ta không ao ước cái gì thấp kém; ở đây, Ta không ham thích.

**214.** Ví như, này Māgaṇḍiya, một người bị bệnh cùi với thân [đầy] những lở loét, với thân hư thối, nứt chảy, bị các loại trùng đục khoét, đang cào rách miệng các vết thương với móng tay, hơ đốt thân mình trên hố than hừng. Các bạn bè thân hữu, bà con huyết thống của người ấy mời một y sĩ khoa mổ xẻ. Vị y sĩ khoa mổ xẻ này cho người ấy thuốc. Người ấy dùng thuốc được khỏi bệnh cùi, không bệnh, an lạc, tự do, tự tại, có thể đi chỗ nào người ấy muốn. Rồi có hai lực sĩ, nắm chặt [hai] cánh tay người ấy và lôi kéo người ấy đến hố than hừng. Này Māgaṇḍiya, ông nghĩ thế nào? Người ấy có co rút thân, giật qua giật lại phía này phía kia không?<sup>8</sup>

– Thưa Tôn giả Gotama, có. Vì sao vậy? Vì sự xúc chạm với lửa, là đau khổ, thưa Tôn giả Gotama, rất là nóng cháy, rất là nhiệt não.

– Này Māgaṇḍiya, ông nghĩ thế nào? Có phải chỉ hiện tại sự xúc chạm với lửa ấy là đau khổ, rất là nóng cháy, rất là nhiệt não; hay là trước đây, sự xúc chạm với lửa ấy đã là đau khổ, rất là nóng cháy, rất là nhiệt não?

– Thưa Tôn giả Gotama, hiện tại sự xúc chạm với lửa ấy là đau khổ, rất là nóng cháy, rất là nhiệt não; và xưa kia, sự xúc chạm với lửa ấy đã là đau khổ, rất là nóng cháy và rất là nhiệt não. Tuy vậy, thưa Tôn giả Gotama, kẻ bị bệnh cùi này với thân [đầy] những lở loét, với thân hư thối, nứt chảy, bị các loài trùng đục khoét, đang cào rách miệng các vết thương với móng tay, với các căn bị hư hoại (*upahatindriyā*) do sự xúc chạm đau khổ với ngọn lửa, lại có phản tưởng là được lạc thọ.

– Cũng vậy, này Māgaṇḍiya, sự xúc chạm với các dục trong thời quá khứ cũng là đau khổ, rất là nóng cháy, rất là nhiệt não; và sự xúc chạm với các dục trong thời vị lai cũng là đau khổ, rất là nóng cháy, rất là nhiệt não và sự xúc chạm với các dục trong thời hiện tại cũng là đau khổ, rất là nóng cháy, rất là

<sup>8</sup> Như *M. I.* 365.

nhật não. Và này Māgaṅḍiya, những chúng sanh này chưa đoạn trừ tham ái đối với các dục, đang bị các dục ái nhai nghiền, đang bị dục nhiệt não thiêu đốt, với các căn bị hư hoại, do sự xúc chạm đau khổ với các dục, lại có phản tướng là được lạc thọ.

**215.** Ví như, này Māgaṅḍiya, một người bị bệnh cùi thân [đầy] lở loét, thân bị hư thối nứt chảy, bị các loài trùng đục khoét, đang cào rách miệng các vết thương với móng tay, hơ đốt thân mình trên hồ than hừng. Này Māgaṅḍiya, người bị bệnh cùi với thân [đầy] lở loét, thân bị hư thối nứt chảy, bị các loài trùng đục khoét, càng cào rách miệng các vết thương với các móng tay, càng hơ đốt thân mình trên hồ than hừng chừng nào thòi miệng các vết thương ấy lại càng thêm bất tịnh, càng thêm hôi thối và càng thêm thối nát và người ấy chỉ có cảm giác dễ chịu, thỏa thích do nhân duyên gãi ngứa miệng các vết thương; cũng vậy, này Māgaṅḍiya, các chúng sanh chưa đoạn trừ tham ái đối với các dục, đang bị các dục ái nhai nghiền, đang bị dục nhiệt não thiêu đốt, chạy theo các dục. Này Māgaṅḍiya các chúng sanh chưa đoạn trừ tham ái đối với các dục, đang bị các dục ái nhai nghiền, đang bị dục nhiệt não thiêu đốt, càng chạy theo dục chừng nào, thòi dục ái của các chúng sanh ấy càng tăng trưởng, càng bị dục nhiệt não thiêu đốt và họ chỉ có cảm giác dễ chịu, thỏa thích do duyên năm dục trưởng dưỡng.

Này Māgaṅḍiya, ông nghĩ thế nào? Ông có thấy hay nghe một vị vua hay vị đại thần của vua, hưởng thụ một cách đầy đủ, một cách sung mãn năm dục trưởng dưỡng, dục ái chưa được đoạn tận, dục nhiệt não chưa được trừ diệt, đã trú, đang trú hay sẽ trú với khát ái được đoạn trừ, với nội tâm an tịnh không?

– Thưa không, Tôn giả Gotama.

– Lành thay, này Māgaṅḍiya! Này Māgaṅḍiya, Ta cũng không thấy, cũng không nghe một vị vua hay vị đại thần của vua, hưởng thụ một cách đầy đủ, một cách sung mãn năm dục trưởng dưỡng, dục ái chưa được đoạn tận, dục nhiệt não chưa được trừ diệt, đã trú, đang trú hay sẽ trú với khát ái được đoạn trừ, với nội tâm an tịnh. Nhưng này Māgaṅḍiya, những vị Sa-môn hay Bà-la-môn nào đã sống, đang sống hay sẽ sống với khát ái được đoạn trừ, với nội tâm an tịnh, tất cả những vị này, sau khi như chơn biết sự tập khởi, sự đoạn diệt, vị ngọt, sự nguy hiểm và sự xuất ly khỏi các dục ấy, với dục ái được đoạn tận, với dục nhiệt não được trừ diệt, đã trú, đang trú hay sẽ trú với khát ái được đoạn trừ, với nội tâm được an tịnh.

Rồi Thế Tôn, thời ấy nói lên cảm hứng ngữ như sau:

Không bệnh, lợi tối thắng,  
Niết-bàn, lạc tối thắng,  
Bát chánh là độc đạo,  
An ổn và bất tử.<sup>9</sup>

<sup>9</sup> Xem *Dh.* 204.

**216.** Khi được nghe vậy, du sĩ Māgaṇḍiya bạch Thế Tôn:

– Thật hy hữu thay, Tôn giả Gotama! Thật vi diệu thay, Tôn giả Gotama! Lời này được Tôn giả Gotama khéo nói:

Không bệnh, lợi tối thắng,  
Niết-bàn, lạc tối thắng.

Con cũng vậy, thưa Tôn giả Gotama, con cũng đã được nghe lời này, do các vị Tôn sư, đại Tôn sư của các du sĩ đã nói:

Không bệnh, lợi tối thắng,  
Niết-bàn, lạc tối thắng.

Như vậy, thưa Tôn giả Gotama, lời nói này lời nói kia phù hợp nhau.

– Nhưng này Māgaṇḍiya, điều mà ông đã được nghe do các vị Tôn sư, đại Tôn sư của các du sĩ đã nói:

Không bệnh, lợi tối thắng,  
Niết-bàn, lạc tối thắng.

Thế nào là không bệnh? Thế nào là Niết-bàn?

Khi được nghe nói vậy, du sĩ Māgaṇḍiya, tự lấy tay xoa bóp chân tay của mình và nói:

– Thế nào là không bệnh, thưa Tôn giả Gotama? Thế nào là Niết-bàn, thưa Tôn giả Gotama? Tôi nay không bệnh, an lạc, không có bệnh tật gì ở tôi.

**217.** – Này Māgaṇḍiya, ví như người sanh ra đã mù,<sup>10</sup> không thấy sắc đen hay sắc trắng, không thấy sắc xanh, không thấy sắc vàng, không thấy sắc đỏ, không thấy sắc đỏ tía, không thấy cái gì thẳng bằng, không thẳng bằng, không thấy các vì sao, không thấy mặt trăng, mặt trời. Người ấy nghe một người có mắt nói như sau: “Thật tốt đẹp thay tấm vải trắng, xinh đẹp, không cấu ứ, thanh tịnh”, và người ấy tìm tấm vải trắng. Rồi có một người khác đánh lừa người ấy với một tấm y thô, dính dầu và đất, và nói: “Này bạn, đây là tấm vải trắng, xinh đẹp, không cấu ứ, thanh tịnh cho bạn.” Người ấy lấy tấm y ấy, sau khi lấy, đắp trên mình. Sau khi đắp trên mình, người ấy hoan hỷ thốt lên lời nói tự mãn: “Thật tốt đẹp thay tấm vải trắng xinh đẹp, không cấu ứ, thanh tịnh.” Này Māgaṇḍiya, ông nghĩ thế nào? Kẻ sanh ra đã mù kia, do biết, do thấy, lấy tấm y thô, dính dầu và đất ấy, sau khi lấy, người ấy đắp trên mình; sau khi đắp trên mình, người ấy hoan hỷ thốt lên lời nói tự mãn: “Thật tốt đẹp thay tấm vải trắng xinh đẹp, không cấu ứ, thanh tịnh”, hay là do lòng tin người có mắt?

– Thưa Tôn giả Gotama, do không biết, không thấy, kẻ sanh ra đã mù kia lấy tấm y thô, dính dầu và đất ấy, sau khi lấy, người ấy đắp trên mình; sau khi đắp trên mình, người ấy hoan hỷ thốt lên lời nói tự mãn: “Thật tốt đẹp thay tấm vải trắng xinh đẹp, không cấu ứ, thanh tịnh” là do lòng tin người có mắt.

<sup>10</sup>Như *M. II. 201.*



– Cũng vậy, này Māgaṇḍiya, các du sĩ mù lòa,<sup>11</sup> không có mắt, không biết không bệnh, không thấy Niết-bàn nhưng nói lên câu kệ này:

Không bệnh, lợi tôi thắng,  
Niết-bàn, lạc tôi thắng.

Này Māgaṇḍiya, câu kệ này trong thời quá khứ đã được các bậc A-la-hán Chánh Đẳng Giác nói lên:

Không bệnh, lợi tôi thắng,  
Niết-bàn, lạc tôi thắng,  
Bát chánh là độc đạo,  
An ổn và bất tử.

**218.** Và câu kệ ấy dần dần được lan tràn đến dân chúng phàm phu. Nhưng này Māgaṇḍiya, thân này trở thành bệnh khổ, trở thành cục bướu, trở thành mũi tên, trở thành bất hạnh, trở thành bệnh chướng và với thân trở thành bệnh khổ, trở thành cục bướu, trở thành mũi tên, trở thành bất hạnh, trở thành bệnh chướng này, ông nói: “Thưa Tôn giả Gotama, cái này là không bệnh ấy, cái này là Niết-bàn ấy.” Như vậy, này Māgaṇḍiya, ông không có Thánh nhãn ấy, với Thánh nhãn ấy ông có thể biết không bệnh, có thể thấy Niết-bàn.

– Con có lòng tin Tôn giả Gotama như sau: “Tôn giả Gotama có thể thuyết pháp cho con để con có thể biết không bệnh, có thể thấy Niết-bàn.”

**219.** – Này Māgaṇḍiya, ví như người sanh ra đã mù, không thấy sắc đen hay sắc trắng, không thấy sắc xanh, không thấy sắc vàng, không thấy sắc đỏ, không thấy sắc đỏ tía, không thấy cái gì thăng bằng, không thăng bằng, không thấy các vì sao, không thấy mặt trăng, mặt trời. Các bạn bè thân hữu, bà con huyết thống của người ấy mời một y sĩ khoa mổ xẻ. Y sĩ khoa mổ xẻ này cho người ấy thuốc. Người ấy sau khi dùng thuốc, mắt không khởi lên, mắt không được sáng tỏ. Này Māgaṇḍiya, ông nghĩ thế nào? Có phải vị thầy thuốc ấy cảm thấy mệt mỏi, phiền não không?

– Thưa vâng, Tôn giả Gotama.

– Cũng vậy, này Māgaṇḍiya, nếu Ta thuyết pháp cho ông: “Đây là không bệnh ấy, đây là Niết-bàn ấy”, và ông không biết không bệnh, không biết Niết-bàn thì như vậy làm Ta mệt mỏi, làm Ta phiền não.

– Con có lòng tin Tôn giả Gotama như sau: “Tôn giả Gotama có thể thuyết pháp cho con để con có thể biết không bệnh, có thể thấy Niết-bàn.”

**220.** – Này Māgaṇḍiya, ví như người sanh ra đã mù, không thấy sắc đen hay sắc trắng, không thấy sắc xanh, không thấy sắc vàng, không thấy sắc đỏ, không thấy sắc đỏ tía, không thấy cái gì thăng bằng, không thăng bằng, không thấy các vì sao, không thấy mặt trăng, mặt trời. Người ấy nghe một người có mắt nói

<sup>11</sup> Nói về Pokkharasāti, như ở *M. II. 202.*

như sau: “Thật tốt đẹp thay tấm vải trắng, xinh đẹp, không cấu ứ, thanh tịnh”, và người ấy đi tìm tấm vải trắng. Rồi có một người khác đánh lừa người ấy với một tấm y thô, dính dầu và đất, và nói: “Này bạn, đây là tấm vải trắng, xinh đẹp, không cấu ứ, thanh tịnh cho bạn.” Người ấy lấy tấm y ấy. Sau khi lấy, người ấy đắp trên mình, sau khi đắp trên mình người ấy, các bạn bè thân hữu, bà con huyết thống của người ấy mời một y sĩ khoa mổ xẻ. Vị y sĩ khoa mổ xẻ này cho người ấy thuốc bài tiết các nhơ bần về phía trên,<sup>12</sup> bài tiết các nhơ bần về phía dưới, xúc thuốc mắt, thoa dầu cho mắt, cho thuốc qua lỗ mũi.<sup>13</sup> Người ấy sau khi dùng thuốc, mắt được khởi lên, mắt được sáng tỏ. Với mắt được khởi lên, người ấy đoạ trừ tham dục đối với tấm y thô, dính dầu và dính đất kia, và người ấy có thể xem người kia là không phải bạn, có thể xem người kia là thù địch và nghĩ đến sát hại sinh mạng [của người kia]: “Thật sự trong một thời gian dài, ta bị người này lường gạt, lừa dối, phỉnh gạt với tấm y thô, dính dầu và đất: ‘Này bạn, đây là tấm vải trắng, xinh đẹp, không cấu ứ, thanh tịnh cho bạn.’” Cũng vậy, này Māgaṇḍiya, nếu Ta thuyết pháp cho ông: “Đây là không bệnh ấy, đây là Niết-bàn ấy”, ông có thể biết không bệnh, ông có thể thấy Niết-bàn. Và với mắt được khởi lên cho ông, lòng tham dục đối với năm thủ uẩn được đoạ trừ; và ông có thể nghĩ như sau: “Thật sự trong một thời gian dài, ta bị tâm này lường gạt, lừa dối, phỉnh gạt, chấp thủ sắc, ta đã chấp thủ; chấp thủ thọ, ta đã chấp thủ; chấp thủ tưởng, ta đã chấp thủ; chấp thủ các hành, ta đã chấp thủ; chấp thủ thức, ta đã chấp thủ. Do duyên chấp thủ ấy nơi ta, có hữu; do duyên hữu, có sanh; do duyên sanh, có già, chết, sầu, bi, khổ, ưu, não khởi lên. Như vậy là sự tập khởi của toàn bộ khổ uẩn.”

– Con có lòng tin Tôn giả Gotama như sau: “Tôn giả Gotama có thể thuyết pháp cho ta khiến ta có thể từ chỗ ngồi này đứng dậy, không còn mù nữa.”

**221.** – Vậy này Māgaṇḍiya, hãy thân cận các vị chân nhân. Này Māgaṇḍiya, do ông thân cận các vị chân nhân, thời này Māgaṇḍiya, ông sẽ được nghe diệu pháp. Này Māgaṇḍiya, do ông được nghe diệu pháp, thời này Māgaṇḍiya, ông sẽ sống đúng với chánh pháp và tùy pháp. Này Māgaṇḍiya, do ông sống đúng với chánh pháp và tùy pháp, thời này Māgaṇḍiya, ông sẽ tự mình biết, tự mình thấy: “Đây là những bệnh chướng, những cục bướu, những mũi tên. Ở đây, những bệnh chướng, những cục bướu, những mũi tên được trừ diệt, không có dư tàn. Do chấp thủ được diệt ở ta, hữu diệt; do hữu diệt, sanh diệt; do sanh diệt, già, chết, sầu, bi, khổ, ưu, não được diệt trừ. Như vậy là sự đoạ diệt của toàn bộ khổ uẩn này.”

**222.** Khi được nghe nói vậy, du sĩ Māgaṇḍiya bạch Thế Tôn:

– Thật vi diệu thay, Tôn giả Gotama! Thật vi diệu thay, Tôn giả Gotama! Thưa Tôn giả Gotama, như người dựng đứng lại những gì bị quăng ngã xuống,

<sup>12</sup> Xem *D. I.* 12.

<sup>13</sup> Như *Vin. I.* 204.

phơi bày ra những gì bị che kín, chỉ đường cho kẻ lạc hướng, đem đèn sáng vào trong bóng tối để những ai có mắt có thể thấy sắc. Cũng vậy, Chánh pháp đã được Tôn giả Gotama dùng nhiều phương tiện trình bày, giải thích. Nay con xin quy y Tôn giả Gotama, quy y Pháp và quy y chúng Tỷ-kheo. Con xin xuất gia với Tôn giả Gotama, con xin thọ Đại giới.

– Nay Māgaṅḍiya, ai trước kia là ngoại đạo nay muốn xuất gia, muốn thọ Đại giới trong Pháp, Luật này phải sống bốn tháng biệt trú.<sup>14</sup> Sau khi sống bốn tháng biệt trú, các Tỷ-kheo nêu đồng ý sẽ cho xuất gia, cho thọ Đại giới để thành vị Tỷ-kheo. Nhưng Ta nhận thấy các tánh con người sai biệt nhau.

– Thưa Tôn giả Gotama, nếu những người xưa kia là ngoại đạo, nay muốn xuất gia, muốn thọ Đại giới trong Pháp và Luật này, phải sống bốn tháng biệt trú, sau khi sống bốn tháng biệt trú, các Tỷ-kheo nêu đồng ý sẽ cho xuất gia, cho thọ Đại giới; thời con sẽ xin sống biệt trú bốn năm, sau khi sống biệt trú bốn năm, nếu các Tỷ-kheo đồng ý, hãy cho con xuất gia, hãy cho con thọ Đại giới để thành Tỷ-kheo.

Và du sĩ Māgaṅḍiya được xuất gia với Thế Tôn, được thọ Đại giới. Thọ Đại giới không bao lâu, Tôn giả Māgaṅḍiya ở một mình an tịnh, không phóng dật, sống nhiệt tâm, cần mẫn. Và không bao lâu, vị này chứng được mục đích tối cao mà con cháu các lương gia đã xuất gia, từ bỏ gia đình, sống không gia đình hướng đến. Đó là mục đích của Vô thượng cứu cánh của Phạm hạnh, ngay trong hiện tại, với thượng trí tự mình chứng ngộ, chứng đạt và an trú: “Sanh đã tận, Phạm hạnh đã thành, những gì nên làm đã làm, sau đời này sẽ không có đời sống khác nữa.” Tôn giả Māgaṅḍiya hiểu biết như vậy.

Và Tôn giả Māgaṅḍiya trở thành một vị A-la-hán nữa.

<sup>14</sup> Xem *M. I.* 391-92.

